

Folyóiratok és könyvek intenzív digitalizálásának lehetőségei a Cseh Köztársaságban

A történelmi hírlapok és folyóiratok évtizedeken keresztül a társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális és egyéb események egyedüli információs forrásai voltak. A periodikák többségét hamar romló, olcsó savas papíron adták ki. A raktárakban a 19. század jelentős részéből és a 20. század elejéről mintegy 250 millió veszélyeztetett szövegoldal található. A dokumentumok pusztulása olyan mértékű, hogy 30 éven belül ez a pótolhatatlan történelmi információs forrás teljesen eltűnhet.

A veszély elhárítására a sérült anyagok mikrofilmmezését vagy digitalizálását szorgalmazó dokumentumvédelmi intézkedések születtek. Bizonyosodott, hogy a mikrofilmtechnika magas költségei és korlátai nem vezetnek gyors eredményre. A digitalizálás minősége és ára azonban kedvezően alakult, ezért alkalmassá vált a megőrzésre.

A teljes digitalizálási folyamat minden bizonnyal több, mint tíz évet vesz igénybe. A dokumentumok romlása növekszik, mára nem maradt tartalék idő a megmentésükre, ezért mielőbb el kell végezni a munkát.

Jelenleg 110 millió oldal 19. századi dokumentum áll soron kívüli digitalizálásra előkészítve, hogy adataik korlátlanul hozzáférhetők legyenek. A könyvtári hírlapok és folyóiratok digitalizálásához a mikrofilmről digitalizált adatok hozzáférése és őrzésére alkalmas *KRAMERIUS-projekt* támogatását vehetik igénybe.

Az amerikai *KIRTAS* cég honlapján (<http://www.kirtas-tech.com>) és a svájci *4DigitalBooks* – ASSY SA weboldalán (<http://www.4digitalbooks.com>) található információk a piacon lévő két olyan rendszerről, amely megfelel az elvárásoknak. Az amerikai cég anyagából kiderül, hogy elsősorban nem savas papíron található újságok digitalizálására szánták. A svájci cégnél azonban remény van arra, hogy a digitalizálás törékeny papírnál is alkalmazható, ezért ezt a céget kétszer is felkeresték.

Az első alkalommal a könyvek szkennelésével ismerkedtek meg, amelynek az eredményei kiválóak voltak. A második alkalommal bekötött folyóiratokkal próbálkoztak. A négy kiválasztott mintából kettőt problémamentesen lehetett digitalizálni, a harmadiknál több kézi beavatkozásra volt szükség, de megvalósítható volt a művelet. A negyedik mintát egyáltalán nem lehetett digitalizálni, mert több olyan, a felénél sérült oldalt tartalmazott, amely a kötés előtt keletkezett. Ez a dokumentum több olyan, a felénél sérült oldalt tartalmazott, amely a kötés előtt keletkezett, ezért ez az anyag rendkívül problematikus volt.

A próba összességében reménykeltőnek minősült, azzal a megjegyzéssel, hogy minél jobb állapotban van a dokumentum, annál látványosabb eredményt lehet elérni.

/PSOHLAVEC, Stanislav: Moznosti intenzivní digitalizace časopisů a knih. = Archív, knihovny, muzea v digitálním světě, 2005. p. 39–42./

(Prókai Margit)